

KURANDA VE TEVRATTA KARUN

Tevratta Karun

- Kur'an'da Kârûn adıyla kıssası nakledilen bu kişi Tevrat'ta Korah diye anılmakta ve çöl hayatında Mûsâ'nın otoritesine karşı başlatılan isyan hadisesinde başrolü oynamaktadır.
- Tevrat'ta Hz. Ya'kûb'un oğlu Levi'nin oğlu Kohat'ın oğlu Yitshar'ın (İzhar) oğlu olarak gösterilen Korah (Karun) (Çıkış, 6/16, 18, 21; Sayılar, 16/1), Mûsâ ve Hârûn'a karşı çıkarılan bir isyan hareketiyle gündeme gelmektedir.
- Bu hareketle Kârûn, Hz. Mûsâ ve Hârûn'un dinî otoritesini yıkmayı hedeflerken aynı harekete katılan Ruben kabilesinden Datân ve Abiram da Mûsâ'nın siyasî liderliğine son vermeyi amaçlıyordu.
- Olayın bugünkü Tevrat'ta yer alan şekline göre Kârûn, Rubenoğulları'ndan Datân ve Abiram'ı, ayrıca farklı kabilelere mensup insanları ve cemaatin 250 beyini toplayarak Mûsâ ve Hârûn'a karşı bir isyan başlatmış, bunlar Tanrı'ya âsi olmuşlardır (Sayılar, 16/1-3).
- Âsilerin başındaki Kârûn, "Yeter artık, çünkü bütün cemaat, onlardan her biri mukaddestir ve Rab onların arasındadır ve niçin Rabb'in cumhuru üzerine kendinizi yükseltiyorsunuz?" diyerek Mûsâ ve Hârûn'a karşı çıkmıştır.
- Bu durumda Mûsâ secdeye kapanarak dua etmiş ve kararı Tanrı'nın vereceğini bildirmiş, Rab ise isyan edenleri helâk edeceğini haber vermiştir.
- Ancak Mûsâ ve Hârûn, Tanrı'ya yalvararak O'ndan hepsini helâk etmemesini istemişlerdir.
- Bunun üzerine Korah, Datân ve Abiram'a ait çadırların etrafının boşaltılması istenmiş, daha sonra altlarındaki yer yarılarak bu kişilerle onların ev halkını, Korah'ın bütün adamlarını ve bütün mallarını yutmuş; Korah'ın yanında yer alan ve buhur yakan 250 kişi de Rabb'in katından çıkan bir ateşle bitirilmiştir (Sayılar, 16/4-35).
- Kârûn'un isyanı İsrâiloğulları'nın çöl hayatındaki en önemli olaylardan biridir.
- Hem bir kitle hareketi olması hem de Tanrı'nın tesis ettiği dinî ve içtimaî düzeni hedef alması hadisenin önemini göstermektedir (DB, II/1, s. 972).
- Kârûn kıssası bazı farklılıklarla Ahd-i Atîk'in çeşitli yerlerinde geçmektedir (Sayılar, 26/9-10; 27/3; Tesniye, 11/6; Mezmur, 106/16-18).
- Ayrıca yahudi rivayetlerinde Kârûn'un Mûsâ ve Hârûn'a karşı çıkışının birçok sebebi sayılmaktadır.

- Bir rivayete göre Kârûn Mısır'da Firavun'un hazinedarı idi ve öylesine büyük bir servet yapmıştı ki hazinelerinin anahtarlarını ancak 300 katır taşıyabiliyordu, bu servetin verdiği gurur onun felâketine sebep olmuştu.
- Kârûn, Kohatoğulları aşiretinin başına Uzziel oğlu Elitsafan'ı getirdiği için Mûsâ'ya kızmıştı.
- Yahudi kaynaklarında Kârûn Tevrat kurallarını küçümseyenlerin, Tevrat'a ve Rabb'in otoritesine karşı çıkanların ilk örneği olarak takdim edilmektedir.
- Mûsâ, Kârûn ve beraberindekileri yatıştırmak istemiş, fakat onlar isyanlarını sürdürmüşler, sonunda toprak yarılmış ve içine gömülmüşlerdir (EJd., X, 1192-1193).

Kur'anda Karun

- Kur'an'ın Kasas sûresinde (76-82) Kârûn Hz. Mûsâ'nın kavminden, hazinelerinin anahtarlarını ancak güçlü bir topluluğun taşıyabildiği, zenginliğiyle mağrur bir kişi olarak takdim edilir.
- Kârûn gösterişi sevmekte, kavminin arasında ihtişamla dolaşmakta, bu ise bazılarının hayranlığını celbetmekteydi.
- Kavminin, servetiyle böbürlenmemesi gerektiği yönündeki uyarılarına karşı Kârûn bu serveti kendi bilgisi sayesinde yaptığını ileri sürüyordu.
- Nihayet kendisi ve evi yerin dibine geçirilmiş, bu âkıbetten ne kendini kurtarabilmiş ne de onu kurtaracak bir topluluk çıkmıştır.
- Diğer âyetlerde de Hz. Mûsâ'nın apaçık delillerle Firavun, Hâmân ve Kârûn'a gönderildiği, fakat onların Mûsâ'yı yalancı bir sihirbaz olarak niteledikleri, ona karşı çıktıkları, yeryüzünde büyüklük tasladıkları, sonuçta her birinin farklı şekillerde cezalandırıldığı belirtilir (el-Ankebût-39; el-Mü'min-24).
- İslâmî kaynaklarda Kârûn'la ilgili çeşitli rivayetler vardır. Tevrat'taki şecere verilerek onun Mûsâ'nın amcasının oğlu olduğu belirtilir.
- Mûsâ ve Hârûn'dan sonra İsrâiloğulları'nın en bilgilisi ve üstünü sayıldığı, Tevrat'ı çok güzel okuduğu, İsrâiloğulları Mısır'da yaşarken Firavun tarafından onlara yönetici tayin edildiği, fakat tıpkı Sâmirî gibi Allah düşmanı olup bozgunculuk çıkardığı, Hz. Mûsâ'dan sihya ilmini öğrendiği belirtilmekte; evinin, elbiselerinin, hazinelerinin özellikleri, gösterişli tavırları nakledilmektedir.
- Mısır'dan çıktıktan sonra Hz. Mûsâ mezbah ve kurban yöneticiliğini Hârûn'a vermiş, bunun üzerine Kârûn hem peygamberliğin hem yöneticiliğin Mûsâ'da, mezbah ve mâbed yöneticiliğinin de Hârûn'da olmasına itiraz etmiş, daha sonra da cezalandırılmıştır (Sa'lebî, s. 213-217).

EDEBİYAT

- ◆ Kur’ân-ı Kerîm’de Kârûn ve hazinesinden söz eden âyetlerden anlaşıldığına göre (el-Kasas 28/76, 78, 81; el-Ankebût 29/39; el-Mü’min 40/23-24) Kârûn, Hz. Mûsâ’nın kavmi arasında hazinelerinin anahtarını ancak güçlü, kuvvetli, büyük bir topluluğun taşıyabileceği çok zengin bir kişiydi.
- ◆ Bundan dolayı Türk edebiyatında atasözü ve deyimlerde daha çok hazineleri, zenginliği ve cimriliğiyle söz konusu edilmiştir.
- ◆ Kârûn’un hazineleri “genc-i Kârûn, mâl-i Kârûn” diye anıldığı gibi her gittiği yere hazinesini de beraberinde götürdüğü için “genc-i revân” (yürüyen hazine) olarak da adlandırılmıştır.
- ◆ Kârûn, cimriliği ve zenginliği sebebiyle gururlanmasından dolayı yerin dibine batırılınca çok güvendiği hazineleri de kendisiyle birlikte yok olmuştur.
- ◆ Taşlıcalı Yahyâ, “Uğradı cümlesi hışm u hatara / Mâl-i Kârûn gibi geçti yere” ve Fakîrî, “Tecrîd ile felekte oldum Mesîh-i sâni / Mâliyle yere geçsin Kârûn’a minnetim yok” beyitlerinde bu olaya telmihte bulunmuşlardır.
- ◆ Hz. Mûsâ’dan simya ilmini öğrenmek suretiyle zengin olduğu rivayet edilen Kârûn ve hazinelerinin Doğu-İslâm edebiyatlarında en çok işlenen yönü ilâhî kudret karşısında o kadar servetin, mal ve mülkün hiçbir işe yaramaması, aksine sahibinin helâkine sebep olmasıdır.
- ◆ Yûnus Emre’nin, “Ne kadar çok ise malın ecel sana sunar elin / Ne assı eyledi Kârûn bu dünyaya batmış iken” beytiyle Hayâlî Bey’in, “Bezlini evvel bahârın kûha sor hâmûna sor / Mâl-i dünyâdan ne alıp gittiğin Kârûn’a sor” beytinde Kârûn’un kendisine ve etrafındakilere hiçbir fayda sağlamayan, hayra ve iyiliğe vesile olmayan hazineleri anlatılmıştır.
- ◆ Hayâlî Bey bir beytinde, “Sîm-i eşkim neme yarar nazar etmez ana yâr / Yere geçsin n’ideyim genci imiş Kârûn’un” diyerek onun için akıttığı gümüş rengi göz yaşlarını görmeyen sevgilisinin durumunu Kârûn ve hazinesine benzetmektedir.
- ◆ Nesîmî, “Seni bu hüsn ü cemâl ile bu lutf ile gören / Korktular Hak demeye döndüler insan dediler // Bir kılın kıymetini her kime sordumsa dedi / Genc-i Kârûn ile bin milk-i Süleyman dediler” beyitlerinde Hz. Peygamber’in bir tüyünün genc-i Kârûn’la beraber bin Süleyman mülküne denk olduğunu ifade etmektedir.
- ◆ Kârûn, Türk halk edebiyatında daha çok “Kârûn gibi zengin olmak”, “Kârûn kadar malı olmak” şeklindeki deyimlerde geçmektedir.
- ◆ Nitekim Gaziantep yöresine ait bir türkü içinde yer alan, “Kul Himmet üstâdım gelse otursa / Hakk’ın kelâmını dile getirse / Dünya benim deyi zapta geçirse / Kârûn kadar malın olsa ne fayda” dörtlüğünde Kârûn’un zenginliği ve bu zenginliğin işe yaramayacağı vurgulanmaktadır.
- ◆ İsrâiliyat’a ait rivayetlerde Kârûn’dan bahsettiği ileri sürülen bir de efsane vardır.

- ◆ Buna göre parayı ve büyüüyü icat eden Lidya Kralı Crésus (Krezus) her tuttuğunun altın olması için ilâhlara yalvarır, bu dileği kabul edilince mutluluğa erişeceğini sanır.
- ◆ Ancak çok zengin olduğu halde mutluluğu bir türlü bulamayan kral acı içinde kıvranarak ölür.
- ◆ Bu hikâye başta binbir gece masalları olmak üzere birçok milletin edebiyatında bulunmaktadır.
- ◆ Türkçe'deki "Kârun kadar zengin olmak" deyimini "riche comme Crésus" şeklinde Fransızca'da da yer almaktadır.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/karun#2-edebiyat>

Karun'un Adının Geçtiği ve Kıssasının Anlatıldığı

Kur'ân-ı Kerim Âyetlerinin Mealleri Şöyledir

"Andolsun ki, Musa'yı, mucizelerimiz ve apaçık delillerle Firavun'a, Haman'a ve Karun'a gönderdik de, onlar, 'bu çok yalancı bir büyücüdür' dediler" [\(Mü'min-24\)](#)

"Karun'u, Firavun'u, Haman'ı da yok ettik. Andolsun ki, Musa, kendilerine apaçık belgeler getirmisti de, onlar Yeryüzünde büyüklük taslamışlardı. Oysa azabımızdan kurtulamazlardı" [\(Ankebut-39\)](#)

"Gerçekten Karun, Mûsâ'nın kavmindendi. Ama, onlara karşı azdı. Biz, ona öyle hazineler vermiştik ki, anahtarları, güçlü kuvvetli bir topluluğa ağır geliyordu. Hani, kavmi ona 'Şımarma; çünkü, Allah şımaranları sevmez. Allah'ın sana verdiği şeyde âhiret yurdunu gözet, dünyadan da payını unutma. Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de ihsanda bulun. Yeryüzünde bozgunculuk isteme; çünkü, Allah, bozguncuları sevmez' demişti de, O, 'Bu servet bana, ancak, bende olan bilimle verilmiştir' diye cevap vermişti. Bilmez mi ki, Allah, önceleri, ondan daha güçlü ve topladığı şey daha fazla olan nice nesilleri yok etmiştir. Suçlulardan suçları sorulmaz. Derken debdebe içinde kavminin karşısına çıktı. Dünya hayatını isteyenler, 'Nolurdu, Karun'a verilen gibi bizim de olsaydı; doğrusu, bu, büyük bir hazdır' demişlerdi. Bilgilendirilmiş olanlar da, 'Yazıklar olsun size; İnanan ve yararlı iş isleyen kimseye Allah'ın sevabı daha iyidir. Ona da ancak sabredenler kavuşabilir' demişlerdi. Derken, kendisini de, konağını da yerin dibine geçirdik. Şimdi, Allah'tan başka kendisine yardım edebilecek kimseler de yoktur. Kendini savunabilenlerden de olamamıştır. Daha dün onun durumuna imrenenler, "Vay, demek ki, Allah, kullarından dilediğinin rızkını genişletiyor da, daraltıyor da. Eğer bize lûtfetmemiş olsaydı, bizi de yerin dibine geçirirdi. Demek ki, kâfirler gerçekten kurtuluşa erişmiyor' demeye başladılar" [\(Kasas-76-82\)](#).